Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika (www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2298165_RegNr_II-51-448/2025

http://www.infolex.lt/tp/2298165

Administracinio nusižengimo byla Nr. II-51-448/2025

Teisminio proceso Nr. 4-13-3-00079-2024-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 1.2.1; 12.19.4; 21.8.1; 21.10.3; 21.10.4; 21.13.3; 21.10.6

(S)

ALYTAUS APYLINKĖS TEISMAS

N U T A R I M A S

2025 m. sausio 29 d.

Alytus

Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmų teisėja Asta Jakučiūnienė,

sekretoriaujant G. L.,

dalyvaujant skundžiamą nutarimą administracinio nusižengimo byloje priėmusios institucijos – Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos – atstovei M. V.,

administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui V. K., jo atstovui advokatui D. R.,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo V. K. skundą dėl jo atžvilgiu priimto Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2024-07-04 nutarimo Nr. AM-AAD-ANR_N-1763-2024.

Teismas

n u s t a t ė :

Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – ir Institucija) 2024-07-04 nutarimu Nr. AM-AAD-ANR_N-1763-2024 (toliau – ir Nutarimas) V. K. pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ir ANK) 267 straipsnio 4 dalį paskirta 300 Eur bauda už tai, kad jis 2024-05-18 20.10 val. (duomenys neskelbtini) upėje (koordinatės (duomenys neskelbtini)) plaukiojo savaeige plaukiojimo priemone (vandens motociklu) su degimo varikliu, turinčiu vandens srauto pompą, kai šioje vietoje tai daryti draudžiama. Konstatuota, jog tokiais savo veiksmais V. K. pažeidė Aplinkosaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginio reikalavimų, patvirtintų, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-04-15 įsakymu Nr. D1 -187 „Dėl aplinkos apsaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginio reikalavimų patvirtinimo“ (nauja redakcija 2020-02-25 Nr. Dl-103, 2020-02-24, paskelbta TAR 2020-02-24, suvestinė redakcija nuo 2024-04-10) 8 punkto reikalavimus, už ką numatyta atsakomybė ANK 267 straipsnio 4 dalyje.

Administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo V. K., nesutikdamas su Institucijos nutarimu, pateikė teismui skundą, kuriuo prašo Institucijos Nutarimą panaikinti ir administracinio nusižengimo teiseną jo atžvilgiu nutraukti.

Skunde V. K. nurodė, jog Institucijos Nutarime nurodoma, kad jis prisipažino padaręs administracinį nusižengimą, tačiau jis pažymi, kad jis bylos nagrinėjimo metu pripažino tik savo veiką – kad Nutarime nurodytu laiku ir vietoje plaukiojo vandens motociklu, tačiau jis nesutiko ir nesutinka, jog toje vietoje plaukioti yra draudžiama. Dėl šių aplinkybių jis nesutiko su jam paskirtu administraciniu nurodymu ir bylos nagrinėjimo Institucijoje metu paaiškino, kad (duomenys neskelbtini) ruože, kuriame jis plaukiojo vandens motociklu, plaukioti galima. V. K. vertinimu, Nutarimas yra priimtas neteisingai aiškinant ir taikant teisės aktų reikalavimus, todėl yra nepagrįstas ir neteisėtas, dėl ko naikintinas ir administracinio nusižengimo teisena jo atžvilgiu nutrauktina.

Skunde nurodoma, jog Nutarime skirti administracinę nuobaudą yra akcentuojama, jog administracinė atsakomybė jam yra taikoma už plaukiojimą savaeige plaukiojimo priemone su vidaus degimo varikliu, turinčiu vandens srauto pompą vietoje, kurioje tai daryti draudžiama. Institucija nurodo, jog savo veiksmais jis neva pažeidė Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-04-15 įsakymu Nr. Dl-187 „Dėl aplinkos apsaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“ (toliau – Aplinkosaugos sąlygos) 8 punkto reikalavimus. Nutarime taip pat nurodoma, jog pagal Aplinkosaugos sąlygų 5.3 punkto nuostatas, savaeigėms plaukiojimo priemonėms draudžiama plaukioti upėse. Administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo skunde atkreipė dėmesį, jog Institucija neatsižvelgė į Aplinkosaugos sąlygose numatytas išimtis, kai nustatyti apribojimai plaukiojimo priemonėms netaikomi (Aplinkosaugos sąlygų 3 punktas), o būtent: 3.3 punkte

numatyta, kad minėti apribojimai netaikomi vidaus vandenų keliuose. Nutarime yra nurodoma, kad: „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-08-14 nutarimo Nr. 1119 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašo patvirtinimo“ (įstatymo nauja redakcija nuo 2013-11-02 Nr. 979; suvestinė redakcija nuo 2022-01-01) patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmė vidaus vandenų kelių sąrašas bei 3 dalyje nutarta paskirti (duomenys neskelbtini) direkciją valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių valdytoja. Tokiu būdu (duomenys neskelbtini) direkcijos generalinio direktoriaus 2024-03-04 įsakymu Nr. 4S-25 buvo patvirtintas 2024 metais eksploatuojamų valstybinės reikšmės vidaus vandens kelių sąrašas, iš kurio matyti, kad nusižengimo nagrinėjimui aktualioje (duomenys neskelbtini) upės 188 km atkarpoje (duomenys neskelbtini), eksploatuojami tik ruožai (duomenys neskelbtini) 20 km. Tokiu atveju nusižengimas padarytas (duomenys neskelbtini) upės atkarpoje, kuri pagal minėtą įsakymą nepriskirta eksploataciniam ruožui.“ Administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo skunde pabrėžė, jog Institucija, vadovaudamasi minėtais teisės aktais, neteisingai juos aiškina ir taiko. Pažymėjo, kad (duomenys neskelbtini) direkcija skelbia tik eksploatuojamų valstybinės reikšmės vidaus vandens kelių sąrašus, kuriuose yra atliekama kelių priežiūra, ženklinimas (ruožai (duomenys neskelbtini) 20 km). (duomenys neskelbtini) upės ruožas ((duomenys neskelbtini)), t. y. tas ruožas, kuriame jis plaukiojo vandens motociklu, nors ir nėra eksploatuojamas, tačiau taip pat yra vidaus vandens kelias, įtrauktas į Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-08-14 nutarimu Nr. 1119 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020-11-04 nutarimo Nr. 1244 redakcija (keista 2022-06-29 nutarimu Nr.681). Šiame (duomenys neskelbtini) upės ruože plaukiojimas nėra draudžiamas, tačiau tai gali būti vykdoma tik paties asmens rizika. Būtent tokius atsakingos už vandens kelius institucijos – (duomenys neskelbtini) direkcijos – atsakingo asmens laivybos direktoriaus A. R. išaiškinimus jis nurodė ir pateikė Institucijai, nagrinėjusiai jo administracinio nusižengimo bylą, tačiau į tai nebuvo atsižvelgta.

Administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens V. K. nuomone, įvertinus tai, kad jis vandens motociklu plaukiojo (duomenys neskelbtini) upės ruože, kuris yra įtrauktas į vidaus vandenų kelių sąrašą, o, kaip jis yra nurodęs aukščiau, Aplinkosaugos sąlygose nustatyti apribojimai plaukiojimo priemonėms netaikomi vidaus vandenų keliuose (Aplinkosaugos sąlygų 3.3 p.), akivaizdu, kad Nutarime nurodytų aplinkosauginių reikalavimų jis nepažeidė, todėl administracinėn atsakomybėn pagal ANK 267 straipsnio 4 dalį jis yra patrauktas nepagrįstai, nesant administracinio nusižengimo požymių (Skundo byla, bylos lapai (toliau – b. l.) 2-3).

Institucija teismui pateikė atsiliepimą į V. K. skundą, kuriuo prašo Nutarimą palikti nepakeistą ir pateikto skundo netenkinti, kadangi skundas yra nepagrįstas.

Atsiliepime Institucija nurodė, kad administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens skunde nurodytas vienas esminis argumentas, jog Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-04-15 įsakyme Nr. D1-187 „Dėl aplinkos apsaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“ numatyta išimtis dėl Aplinkosaugos sąlygose nustatytų apribojimų plaukiojimo priemonėms netaikymo – 3.3 punkte, kuriame numatyta, kad minėti apribojimai netaikomi vidaus vandenų keliuose.

Atsiliepime nurodoma, jog Lietuvos Respublikos Vidaus vandenų transporto kodekso, priimto 1996-09-24 Nr. 1-1534 (suvestinė redakcija nuo 2024-05-01 iki 2024-06-30) 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kas yra vidaus vandenų keliai – t. y. Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių upių, ežerų, dirbtinių vandens telkinių ir Lietuvos Respublikai priklausančios Kuršių marių

dalies nustatyto ilgio vandens juostos, įtrauktos į vidaus vandenų kelių sąrašus. 2 dalyje nustatyta, jog valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašą tvirtina Vyriausybė, o vidaus vandenų kelius valdo, tvarko, prižiūri, ženklina ir eksploatuoja vidaus vandenų kelių valdytojas, vadovaudamasis susisiekimo ministro tvirtinamomis vidaus vandenų kelių eksploatavimo taisyklėmis (3 dalis). Lietuvos Respublikos Vidaus vandenų transporto kodekso 7 straipsnyje apibrėžta, kas yra Vidaus vandenų kelių naudotojai – tai fiziniai ir juridiniai asmenys, kitos organizacijos ar jų padaliniai, kurie verčiasi laivyba šiuose keliuose, taip pat Vidaus vandenų kelių naudotojais laikomi fiziniai ir juridiniai asmenys, kitos organizacijos ar jų padaliniai, kurie, suderinę su vidaus vandenų kelių valdytojais, nepažeisdami laivybos taisyklių, naudoja vidaus vandenis hidrotechnikai, žvejybai, sportui, poilsiui ir kitoms reikmėms. Šio kodekso 241 straipsnio 1 dalyje nustatyti vidaus vandenų transporto priemonių plaukiojimo rajonai, tokiu būdu, be kitų rajonų, 1 punkte išdėstyta, jog vienas iš rajonų apima Lietuvos Respublikos teritorijoje esančias upes, ežerus, dirbtinius vandens telkinius ir Lietuvos Respublikai priklausančią Kuršių marių dalį iki Klaipėdos valstybinio jūrų uosto vartų. Be to, Lietuvos Respublikos susiekimo ministro 2009-11-25 įsakymo Nr. 3-600 „Dėl vidaus vandenų kelių eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ naujos redakcijos nuo 2017-06-07 (suvestinė redakcija nuo 2023-08-11) (toliau – ir Taisyklės) I skyriaus (bendros nuostatos) 2 dalyje nurodyta, jog Taisyklės taikomos eksploatuojamiems Lietuvos Respublikos vidaus vandenų keliams, o eksploatuojamas vidaus vandenų kelias apibrėžtas kaip vidaus vandenų kelias, kurio laivakelis paženklintas navigacijos ženklais arba pažymėtas locmano žemėlapyje ir yra prižiūrimas vidaus vandenų kelio valdytojo (6 dalies 1 punktas). Kaip ir nurodyta skundžiamame nutarime, Lietuvos Respublikos vyriausybės 1995-08-14 nutarimo Nr. 1119 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašo patvirtinimo“ (įstatymo nauja redakcija nuo 2013-11-02 Nr. 979; suvestinė redakcija nuo 2022-07-01) patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašas. Akcinės bendrovės (duomenys neskelbtini) direkcijos, kaip valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių valdytojos, generalinio direktoriaus 2024-03-04 įsakymu Nr. 4S-25 buvo patvirtintas 2024 metais eksploatuojamų valstybinės reikšmės vidaus vandens kelių sąrašas. Šiame sąraše nurodytoje (duomenys neskelbtini) upės 188 km atkarpoje (duomenys neskelbtini) patvirtinti kaip eksploatuojami yra tik ruožai (duomenys neskelbtini) 20 km. Tokiu būdu (duomenys neskelbtini) direkcija, būdama Respublikos vidaus vandenų kelių valdytoja, iš tiesų yra atsakinga pagal Taisykles tik už nagrinėjimui aktualaus ruožo dvi nedideles atkarpas - (duomenys neskelbtini) 20 km, o likusio ruožo tvarkymas, kuris neeksploatuojamas, yra (duomenys neskelbtini) direkcijos siekiamybė.

Institucija atsiliepime pažymėjo, jog visi šie aukščiau paminėti teisiniai aktai reguliuoja vidaus vandenų laivybos, uostų veiklos, keleivių pervežimo, vidaus vandenų nuosavybės, infrastruktūros, aplinkosaugos, vidaus vandens kelių naudotojų santykius ir daug kitų klausimų, kurie nėra susiję su nagrinėjamu nusižengimo dalyku, todėl V. K. nėra vidaus vandenų kelių naudotojas. Kitų duomenų, kurie patvirtintų, jog jo veikimas (duomenys neskelbtini) upėje (nusižengimo vietoje) buvo pateisinamas, byloje nėra, todėl minėta 3.3 punkto išimtis jam negali būti taikoma, o plaukiojimas savaeige vandens transporto priemone, turinčia vandens pompą, suponuoja jam pareigą vadovautis Vidaus vandenų transporto kodekso 241 straipsnio 1 dalies 1 punktu bei nusižengimo nagrinėjimui aktualiu minėtu įsakymu dėl aplinkos apsaugos sąlygų. Kaip ir konstatuota skundžiamame nutarime, Aplinkos apsaugos sąlygų 8 punkte nurodyta, kas svarbu nagrinėjamu atveju, kad asmeniniais, pramoginiais ir sportiniais laivais, varomais vidaus degimo varikliais, turinčiais vandens srauto pompą plaukioti draudžiama visuose vandens telkiniuose (tarp to – savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis upėse (5 p.)), išskyrus šių Aplinkosaugos sąlygų priede nurodytuose vandens telkiniuose pagal šiame priede nustatytas sąlygas. Institucija atkreipė dėmesį, kad, priimant

Nutarimą, liko nepatikslinta formuluotė, nurodyta administracinio nusižengimo protokole – „plaukiojo savaeige plaukiojimo priemone (vandens motociklu) su vidaus degimo varikliu, turinčiu vandens srauto pompą, kai šioje vietoje tai daryti draudžiama“, kai tikslesnė formuluotė – „plaukiojo savaeige plaukiojimo priemone (vandens motociklu) su vidaus degimo varikliu, turinčiu vandens srauto pompą, kai tai daryti draudžiama“, tačiau šis formuluotės netikslumas, Institucijos manymu, didesnės reikšmės kaltinimui neturi, kadangi, esant draudimui Aplinkos apsaugos sąlygose plaukioti upėse, esminis kaltinimas plaukiojus savaeige plaukiojimo priemone su varomu vidaus degimo varikliu, turinčiu vandens srauto pompą, pasitvirtino. Institucijos vertinimu, nagrinėjamu atveju byloje surinkta pakankamai objektyvių ir neginčijamų duomenų, pagrindžiančių administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens V. K. kaltę dėl ANK 267 straipsnio 4 dalyje numatyto administracinio nusižengimo padarymo (Skundo byla, b. l. 7-8).

Teismo posėdžio metu administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo V. K. ir jo atstovas palaikė skundą jame nurodytų motyvų pagrindu ir prašė jį tenkinti.

V. K. paaiškino, kad jam yra taikoma išimtis ir jis gali judėti vidaus vandenų keliu. Jis ne pats nusprendė, kad gali ten plaukioti. (duomenys neskelbtini) direkcijos direktorius raštiškai atsiuntė leidimą, kad galima plaukioti, tik nurodė, kad patys bus atsakingi už save. Kai kažkas iškvietė aplinkosaugininką, jie plaukiojo trise. Paskui baigė plaukioti, bet jis dar grįžo paplaukioti. Aplinkosaugininkus iškvietė iš kito upės kranto kažkokie žmonės. Kodėl buvo pranešta aplinkosaugininkams, jis nežino, nes jie elgėsi normaliai, ant seklumos neplaukė, plaukiojo ramiai, nesukėlė bangų. Jis nežinojo, kad negalima plaukioti ten, kur jis plaukiojo. Plaukioti jiems leido (duomenys neskelbtini) direkcija, nes direkcijai patys plaukiotojai skambino ir klausė. Leido tas pats direktorius, kuris atsiuntė jiems raštą. Rašte buvo parašyta, kad kelias neeksploatuojamas, bet juo plaukioti galima ir kad pats plaukiotojas yra atsakingas už galimą avariją. (duomenys neskelbtini) direkcijai jis nurodė, kokia transporto priemone plaukios.

Institucijos įgaliota atstovė teismo posėdžio metu prašė skundo netenkinti ir Nutarimą palikti nepakeistą, kadangi nuobauda V. K. yra paskirta pagrįstai. Pabrėžė, jog nusižengimas padarytas vandens kelio Nemune atkarpoje, kuri yra neeksploatuojama. Vidaus vandenų eksploatavimo taisyklės yra skirtos tik eksploatuojamiems vidaus vandenų keliams ir yra privalomos tiek vidaus vandenų valdytojams, tiek ir naudotojams. Nors (duomenys neskelbtini) atkarpa (duomenys neskelbtini) upės žiotys – (duomenys neskelbtini) 188 kilometrų ruožas yra įtrauktas į sąrašus, tačiau iš šios atkarpos eksploatuojama vos 31 kilometro atkarpa. Akivaizdu, kad neeksploatuojamo vandens kelio atkarpa yra nepritaikyta naudojimui. Be to, įsijungia kiti teisės akto reikalavimai, kur yra aiškiai nurodyta, kad visose Lietuvos Respublikos upėse negalima plaukioti turint variklyje vandens srauto pompą. Institucijos atstovės vertinimu, (duomenys neskelbtini) direkcijos generalinio direktoriaus pasirašytas dokumentas dėl (duomenys neskelbtini) upės atkarpos ir aplinkosaugos reikalavimų taikymo yra tik paties direktoriaus subjektyvi nuomonė. A. K. kaltinimas suformuotas dėl vidaus degimo variklio, turinčio vandens srauto pompą ir šitas draudimas yra kategoriškas pagal 8 p. reikalavimus. (duomenys neskelbtini) direkcija atsako tik už eksploatuojamus vidaus vandenų kelius ir eksploataciją, kuri yra numatyta eksploatavimo taisyklėse. Eksploatuojamų kelių ruože šios taisyklės nėra taikomos, todėl Institucijos nuomone, šiuo atveju neeksploatuojamuose ruožuose galioja aplinkosauginės sąlygos.

Skundas tenkinamas.

Teismas, nagrinėdamas bylą dėl skundo dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje, patikrina institucijos priimto nutarimo teisėtumą ir pagrįstumą (ANK 641 straipsnis).

Pagal ANK 5 straipsnio 1 dalį, administracinis nusižengimas yra šiame kodekse uždrausta kaltininko padaryta pavojinga veika (veikimas arba neveikimas), atitinkanti administracinio nusižengimo, už kurį nustatyta administracinė nuobauda, požymius. Kad asmuo būtų pripažintas kaltu padaręs administracinį nusižengimą, turi būti surinkta pakankamai įrodymų, pagrindžiančių jo kaltę. Vadovaujantis ANK 564, 566, 567, 569 straipsnių nuostatomis, byloje priimtas procesinis sprendimas laikytinas teisėtu ir pagrįstu tik tuomet, kai visapusiškai, išsamiai ir objektyviai išaiškinamos ir įvertinamos visos reikšmingos bylai aplinkybės. ANK 567 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad pagal šį kodeksą įgaliotas institucijos pareigūnas, atlikdamas administracinio nusižengimo tyrimą, privalo imtis visų priemonių, kad būtų visapusiškai, objektyviai ir kiek įmanoma per trumpesnį laiką ištirtos veikos aplinkybės. Nagrinėdamas administracinio nusižengimo bylas, teismas, taip pat institucija (pareigūnas), kai byla nagrinėjama ne teismo tvarka, privalo aktyviai dalyvauti tiriant įrodymus ir nustatant bylai svarbias aplinkybes. Pagal komentuojamo straipsnio 2 dalį, priimant sprendimą administracinio nusižengimo byloje, privaloma nustatyti, ar buvo padarytas administracinis nusižengimas, ar asmuo kaltas dėl jo padarymo, ar asmuo trauktinas administracinėn atsakomybėn, ar yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, taip pat kitas teisingam bylos išnagrinėjimui reikšmingas aplinkybes. Nustatant teisiškai reikšmingas aplinkybes, turi būti įvertintas surinktų įrodymų pakankamumas, jų nuoseklumas, galimi jų prieštaravimai, logiškumas, atitinkamų duomenų nurodymo aplinkybės, įrodymų šaltinių patikimumas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-3-1073/2019).

Teismas, patikrinęs byloje esančius įrodymus, daro išvadą, kad pareiškėjas V. K. pagal ANK 267 straipsnio 4 dalį yra nubaustas nepagrįstai, todėl Institucijos 2024-07-04 nutarimas Nr. AM-AAD-ANR_N-1763-2024 administracinio nusižengimo byloje ROIK: (duomenys neskelbtini) naikintinas ir administracinio nusižengimo teisena jo atžvilgiu nutrauktina.

Bylos duomenimis nustatyta, kad 2024-07-04 V. K. atžvilgiu priimtas nutarimas administracinio nusižengimo byloje, kuriuo jis patrauktas administracinėn atsakomybėn pagal ANK 267 straipsnio 4 dalį už tai, kad jis 2024-05-18 20.10 val. (duomenys neskelbtini) upėje (koordinatės (duomenys neskelbtini)) plaukiojo savaeige plaukiojimo priemone (vandens motociklu) su degimo varikliu, turinčiu vandens srauto pompą, kai šioje vietoje tai daryti draudžiama, tuo pažeidė Aplinkos apsaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginio reikalavimų, patvirtintų, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-04-15 įsakymu Nr. D1 -187 „Dėl aplinkos apsaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginio reikalavimų patvirtinimo“ (nauja redakcija 2020-02-25 Nr. Dl-103,2020-02-24, paskelbta TAR 2020-02-24, suvestinė redakcija nuo 2024-04-10) 8 punkto reikalavimus. Nutarime konstatuota, kad tokiais savo veiksmais V. K. padarė administracinį nusižengimą, numatytą ANK 267 straipsnio 4 dalyje, jam paskirta administracinė nuobauda – 300 Eur dydžio bauda.

ANK 267 straipsnyje numatyta atsakomybė už Aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis pažeidimą. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyta, jog plaukiojimas vandens telkiniuose savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis, kurių vidaus degimo

varikliai turi vandens srauto pompą, kai tai daryti draudžiama, užtraukia baudą nuo 300 Eur iki 600 Eur. Pažymima, kad ANK 267 straipsnis yra blanketinė teisės norma, nukreipianti į kitus teisės aktus ir pagal šį straipsnį asmenys administracinėn atsakomybėn traukiami už kituose teisės aktuose nustatytos tvarkos pažeidimus.

Aplinkosaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginiai reikalavimai yra patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-04-15 įsakymu Nr. Dl-187 „Dėl aplinkos apsaugos sąlygų plaukioti paviršiniuose vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir plūduriuojančių priemonių įrengimo ir naudojimo, jų statymo ir (arba) švartavimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“ (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2024-04-10) (toliau – Aplinkosaugos sąlygos).

Aplinkosaugos sąlygų 8 punkte nurodyta, jog asmeniniais, pramoginiais ir sportiniais laivais, varomais vidaus degimo varikliais, turinčiais vandens srauto pompą ir kitomis savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis, kurių bendras variklių galingumas – 301 AG (221 kW)-680 AG (500 kW), plaukioti draudžiama visuose vandens telkiniuose, išskyrus šių Aplinkosaugos sąlygų priede nurodytuose vandens telkiniuose pagal šiame priede nustatytas sąlygas. Institucijos vertinimu, V. K. pažeidė minėtų sąlygų 8 punkto reikalavimus, be to, atkreipė dėmesį, jog pagal Aplinkosaugos sąlygų 5.3 punkto nuostatas savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis draudžiama plaukioti upėse.

Teismas sutinka su administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens V. K. skunde nurodyta aplinkybe, jog Institucija neatsižvelgė į Aplinkosaugos sąlygų 3.3 punkte numatytas išimtis, kai Aplinkosaugos sąlygose nustatyti apribojimai plaukiojimo priemonėms netaikomi, tai yra minėti apribojimai nėra taikomi vidaus vandenų keliuose. Teismas pažymi ir tai, jog minėtas punktas nenumato vidaus vandenų kelių skirstymo į eksploatuojamus ir neeksploatuojamus, todėl akivaizdu, jog minėta išimtis pagal Aplinkosaugos sąlygų 3.3 punktą yra taikoma visuose vidaus vandenų keliuose – tiek eksploatuojamuose, tiek neeksploatuojamuose. Lietuvos Respublikos Vidaus vandenų transporto kodekso (suvestinė redakcija nuo 2024-05-01 iki 2024-06-30) 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog vidaus vandenų keliai – Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių upių, ežerų, dirbtinių vandens telkinių ir Lietuvos Respublikai priklausančios Kuršių marių dalies nustatyto ilgio vandens juostos, įtrauktos į vidaus vandenų kelių sąrašus. Šio kodekso 2 dalyje nurodyta, jog vidaus vandenų keliai skirstomi į valstybinės ir vietinės reikšmės. Valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašą tvirtina Vyriausybė, o vietinės reikšmės ir perspektyvinių vidaus vandenų kelių sąrašus – susisiekimo ministras, suderinęs su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, o 3 dalis numato, jog vidaus vandenų kelius valdo, tvarko, prižiūri, ženklina ir eksploatuoja vidaus vandenų kelių valdytojas, vadovaudamasis susisiekimo ministro tvirtinamomis vidaus vandenų kelių eksploatavimo taisyklėmis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-08-14 nutarimu Nr. 1119 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašo patvirtinimo“ (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2022-07-01) patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašas, į kurį patenka (duomenys neskelbtini) upės 188 km atkarpa (duomenys neskelbtini) žiotys – (duomenys neskelbtini), kur buvo nustatytas tariamas pažeidimas. Be to, 3 dalyje nurodyta, jog (duomenys neskelbtini) direkcija paskirta valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių valdytoja. Lietuvos Respublikos Vidaus vandenų transporto kodekso (suvestinė redakcija nuo 2024-05-01 iki 2024-06-30) 7 straipsnio 2 dalyje nurodyta, jog vidaus vandenų kelių naudotojais taip pat laikomi fiziniai ir juridiniai asmenys, kitos organizacijos ar jų padaliniai, kurie, suderinę su vidaus vandenų kelių valdytojais, nepažeisdami laivybos taisyklių, naudoja vidaus vandenis hidrotechnikai, žvejybai, sportui,

poilsiui ir kitoms reikmėms. Taigi, teismo vertinimu, priešingai negu teigia Institucija, V. K. šio straipsnio prasme yra vidaus vandenų kelių naudotojas, naudojęs vidaus vandenis kitoms reikmėms ir kuris, kaip nurodė teismo posėdžio metu, telefonu suderinęs su vidaus vandenų kelių valdytoja – (duomenys neskelbtini) direkcija, plaukiojo Nutarime nurodytu laiku ir vietoje (duomenys neskelbtini) upės ruože, kuris yra vidaus vandenų kelias, ką patvirtina ir (duomenys neskelbtini) direkcijos pateiktas raštas (b. l. 29).

Vandens motociklai Lietuvos teisės aktuose yra priskiriami prie savaeigių plaukiojimo priemonių, turinčių vandens srauto pompą. Iš Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-04-08 įsakymo Nr. D1-337 „Dėl vandens telkinių, kuriuose plaukiojimas tam tikro tipo plaukiojimo priemonėmis draudžiamas ar ribojamas, sąrašo patvirtinimo“ (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2021-10-13) matyti, jog (duomenys neskelbtini) upės atkarpoje, esančioje Alytaus rajono savivaldybėje, ribojimai nėra taikomi. Ribojimai taikomi (duomenys neskelbtini) upės atkarpoje, esančioje Kauno miesto savivaldybėje, Prienų rajono savivaldybėje ir Birštono savivaldybėje.

Nors, Institucijos teigimu, minėtas ruožas, kuriame vandens motociklu plaukiojo V. K., nėra eksploatuojamas ir ten plaukioti draudžiama, tačiau, kaip minėta, teisės aktai konkrečiai tokio draudimo nenumato. Teismo vertinimu, Institucija, vadovaudamasi minėtais teisės aktais, neteisingai juos taikė. Pažymima, kad (duomenys neskelbtini) direkcija skelbia tik eksploatuojamų valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašus, kuriuose yra atliekama kelių priežiūra, ženklinimas (ruožai (duomenys neskelbtini) 20 km). (duomenys neskelbtini) upės ruožas ((duomenys neskelbtini)), t. y. tas ruožas, kuriame jis plaukiojo vandens motociklu, nors ir nėra eksploatuojamas, tačiau taip pat yra vidaus vandenų kelias, kaip minėta, įtrauktas į Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-08-14 nutarimu Nr. 1119 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2022-07-01). Taigi teismas konstatuoja, jog vidaus vandenų keliai, įtraukti į vidaus vandenų kelių sąrašus, išlaiko vidaus vandenų kelių statusą net ir tuo atveju, kai jų laivakelis nėra paženklintas navigacijos ženklais arba pažymėtas locmano žemėlapyje ne navigacijos sezono metu ar kai jie yra neeksploatuojami, todėl oficialus vidaus vandenų kelias išlieka keliu, netgi nesant žymėjimui ar eksploatacijai. Teismas pasisako, jog, remiantis galiojančiais teisės aktais, laivyba vidaus vandenų keliuose ne navigacijos sezono metu nėra draudžiama, taip pat nėra draudžiama neeksploatuojamuose vandenyse, tačiau išties gali būti nesaugi, nes laivakelis nėra pažymėtas navigacijos ženklais, o vandens keliuose gali būti kliūčių, kurių, esant aukštesniam vandens lygiui, nesimato, todėl už plaukimo saugumą atsako pats plaukiantis asmuo, ką šiuo atveju administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens V. K. teigimu jam ir paaiškino Vandens kelių direkcijos direktorius, kuris nurodė, jog minėtame (duomenys neskelbtini) upės ruože plaukiojimas nėra draudžiamas, tačiau gali būti vykdomas tik paties asmens rizika. Atsižvelgiant į visas aukščiau nurodytas aplinkybes, teismas sprendžia, jog vidaus vandenų keliuose Aplinkosaugos sąlygose nustatyti apribojimai negali būti taikomi.

Sprendžiant asmens administracinės atsakomybės klausimą, be kita ko, yra būtina vadovautis ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu nekaltum prezumpcijos principu bei iš jo išplaukiančiu in dubio pro reo principu, pagal kurį visos abejonės bei neaiškumai, kurie negali būti pašalinti, aiškinami traukiamo administracinėn atsakomybėn asmens naudai.

Teismų praktikoje laikomasi nuostatos, kad asmuo administracinėn atsakomybėn traukiamas tik tada, kai byloje esančių įrodymų pagrindu yra konstatuojama inkriminuojamo

administracinio nusižengimo sudėtis. Tai yra būtinas pagrindas juridiškai kvalifikuoti veiką kaip administracinį nusižengimą ir jo kaltininką patraukti administracinėn atsakomybėn bei skirti jam atitinkamas nuobaudas bei kitas poveikio priemones. Nagrinėjamu atveju atsižvelgiant į visas nurodytas aplinkybes, objektyvių duomenų, patvirtinančių, kad V. K. padarė administracinį nusižengimą, numatytą ANK 267 straipsnio 4 dalyje, nėra. Teismo vertinimu, Institucijos 2024-07-04 nutarimas Nr. AM-AAD-ANR_N-1763-2024 yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl panaikinamas ir administracinio nusižengimo teisena V. K. atžvilgiu nutraukiama (ANK 642 straipsnio 1 dalies 2 punktas), kadangi nepadaryta veika, turinti administracinio nusižengimo požymių.

Byloje esantys duomenys patvirtina, jog administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo V. K. patyrė 500 Eur išlaidas advokato teisinėms paslaugoms apmokėti (b. l. 16-17). ANK 666 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo teisme išlaidoms atlyginti mutatis mutandis taikomas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) nuostatos, o 2 dalyje nurodyta, kad kai asmeniui administracinio nusižengimo teisena nutraukta, pagal šio kodekso 5651 straipsnio 1 punktą, šio asmens išlaidos advokato, kuris dalyvavo byloje kaip asmens įgaliotas atstovas, paslaugoms apmokėti atlyginamos iš valstybės, savivaldybės arba iš valstybės ar savivaldybės biudžetų neišlaikomo subjekto lėšų mutatis mutandis taikant BPK nuostatas. Teismas pažymi, kad BPK 105 straipsnyje numatytas proceso išlaidų išieškojimas priklauso nuo to, koks galutinis sprendimas priimamas kaltinamojo asmens atžvilgiu. Nagrinėjamu atveju administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens V. K. skundas tenkinamas ir administracinio nusižengimo teisena jo atžvilgiu nutraukiama, todėl, taikant įstatymo analogiją, administracinėn atsakomybėn patraukto asmens V. K. turėtos išlaidos (advokato teisinėms paslaugoms apmokėti) jam priteisiamos iš valstybės (2021 m. balandžio 28 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-7-6-303/2021, 2024 m. spalio 15 d. nutartis Nr. 2AT-7-23-976/2024).

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 642 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 4 dalimi, 644 straipsniu, 646 straipsnio 1, 2 dalimi,

nutaria:

Skundą tenkinti.

Panaikinti Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2024-07-04 nutarimą Nr. AM-AAD-ANR_N-1763-2024 administracinio nusižengimo byloje ROIK: (duomenys neskelbtini) ir administracinio nusižengimo teiseną V. K. atžvilgiu nutraukti.

Priteisti V. K. iš valstybės 500 Eur (penkis šimtus eurų) patirtų išlaidų advokato teisinėms paslaugoms apmokėti.

Nutarimui įsiteisėjus, administracinio nusižengimo bylą ROIK: (duomenys neskelbtini) grąžinti Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Teisės departamento Kauno administracinių bylų nagrinėjimo skyriui.

Nutarimas per dvidešimt kalendorinių dienų nuo jo nuorašo išsiuntimo ar išdavimo dienos gali būti skundžiamas Kauno apygardos teismui, skundą paduodant per nutartį priėmusius Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmus.

Teisėja Asta Jakučiūnienė